

Oslo, 26.06.2023

Kunst i Skolen takker for muligheten til å komme med innspill til den kommende stortingsmeldingen om 5.-10. trinn i opplæringsløpet. Kunst i Skolen er en ideell organisasjon som jobber for at barn og unge skal få møte kunst og kunstnere der de er, i barnehagen og på skolen. Organisasjonen skal arbeide for at visuell kunst skal få en sentral plass i lærings- og holdningsdannende arbeid i opplæringen. Vårt mål er å gi barn og unge opplevelser som bidrar til å utvikle kunstforståelse, kreativitet, kritisk sans og følsomhet for visuelle uttrykk.

Vi mener stortingsmeldingen bør fokusere på, og utrede:

1. Styrke elevenes og lærernes kompetanse i å snakke om og utnytte mulighetene i kunstopplevelser og kunstmøter som en arena for danning og utdanning.
2. Legge bedre til rette for å kunne ta i bruk alternative læringsarenaer og tilbud innenfor kunst- og kulturfeltet, som Kunst i Skolen, Den kulturelle skolesekken, museer og gallerier.
3. En helhetlig opplæring med fokus på kreativitet, skaperglede og sanselig læring, med fokus på progresjon, fra barnehagen og gjennom hele opplæringsløpet.
4. Stille krav til kompetanse for alle lærere i bruk av estetiske læringsprosesser og gjøre emner innenfor dette obligatorisk i lærerutdanningen.
5. Stille krav til kompetanse for å undervise i de praktiske og estetiske fagene, samt forskriftsfeste en nasjonal minimumsstandard for spesialrom og utstyr og vurdere innføring av eksamen i fagene.

Praktisk og variert undervisning

Med det nye læreplanverket, LK20, ligger det både forventninger og føringer for en mer praktisk tilnærming i undervisningen, der estetiske læringsprosesser inngår i alle fag. Kreativt og skapende arbeid, både i de praktiske og estetiske fagene og som arbeidsform i alle fagområder, bidrar til å gi barn og unge skapende og innovative ferdigheter.

Læreplanverket beskriver også verdier for opplæringen som skal skape grunnmuren i skolens virksomhet. I dette ligger det gode forutsetninger for at barn og unge gjennom sin skolegang får muligheter til å tilegne seg kunnskap og erfaring om viktige verdier i vårt demokrati. Dette er viktige prinsipper å holde fast ved. I dette verdigrunnlaget ligger også et mål om at elevene skal få oppleve et variert spekter av kunst- og kulturuttrykk for blant annet å utvikle en estetisk sans og løfte frem nye perspektiver. Ved å gi elevene mulighet til flere kunst- og kulturopplevelser, og å styrke elevenes og lærernes kompetanse i å se, snakke om og reflektere om kunst, vil intensjonen i læreplanens overordnede del kunne nås.

Kunst i undervisningen er et godt utgangspunkt for samtaler og felles refleksjon rundt temaer som ellers kan være utfordrende, og kan gi en felles referanseramme for arbeidet med tverrfaglige temaer, og eget skapende arbeid og dermed bidra til mer praktisk og variert undervisning.

Dessverre melder for mange av våre skolemedlemmer at det er utfordringer knyttet til økonomi, tid og ressurser for å kunne utnytte disse tilbudene maksimalt. Et konkret tiltak vil være å gi lærerne mer tid, ressurser og kompetanse til å benytte seg av de tilbudene som finnes innenfor kunstformidling og kunstopplevelser, som Kunst i Skolens vandretustillinger og Den kulturelle skolesekken.

De praktiske og estetiske fagene må styrkes

Forskning, rapporter og intervjuer viser at mange elever liker praktiske og estetiske fag. De liker å jobbe praktisk, og lære med både hode og hender, og sier de får både motivasjon og mestringsfølelse av fagene. Flere av innspillene fra elevene til denne meldingen ønsker også større fokus på fagene og økning i timetall.

Vi støtter innspillene fra organisasjonene Samarbeidsforum for estetiske fag, Kunst og design i Skolen og Mat og helse når det gjelder å styrke de praktiske og estetiske fagene i grunnopplæringen.

Krav til fagkompetanse

Elevene fortjener å møte lærere som har kompetanse til å undervise i fagene. De praktiske og estetiske fagene ligger på topp når det gjelder lærere som ikke har et eneste studiepoeng i faget, og en alarmerende lav andel har 60 studiepoeng eller mer i faget (SSB 2021/22). Dette svekker både fagenes status og elevenes holdning til faget. Det blir ikke ansett som viktig nok.

Vi støtter derfor kravet om innføring av fagkompetanse på minimum 30 studiepoeng på barnetrinnet og 60 studiepoeng i ungdomsskolen for å kunne undervise i fagene. Vi mener også at emner i praktiske og estetiske fag må innføres som en obligatorisk del av grunnskolelærerutdanningen, slik de var før 2003.

Nasjonal standard for spesialrom og utstyr

Læreplanen LK20 legger vekt på å utvikle elevenes skaperglede. Dette kan vi ikke gjøre med mindre rammevilkår er på plass, og det gjelder særlig tilgang til godt utstyrte og oppdaterte spesialrom for fag som kunst og håndverk, musikk, mat og helse. Alt for mange skoler har et etterslep hva gjelder både vedlikehold og oppgradering av sine rom. Undervisningen må også skje i grupper med forsvarlig antall elever.

Vi mener det bør etableres en intensivordning for skoleeiere som gjør at de kan oppgradere og vedlikeholde spesialrom som undervisningskjøkken, kunst- og håndverksrom og musikkrom. Det bør i tillegg forskriftsfestes, og utarbeides en nasjonal minimumsstandard for spesialrom, for god undervisning i de praktiske og estetiske fagene, herunder tilgang til verktøy, materialer, utstyr, instrumenter etc.

Vurdering og eksamen

Meldingen bør også se på mulighetene for å legge til rette for en nasjonal ordning med eksamenstrekk for praktiske og estetiske fag på 10. trinn. Dette bør gjøres for å gi elevene mulighet til å vise sine ferdigheter også i

disse fagene. Det vil bidra til å legitimere fagene, og det kan bidra til at de praktiske og estetiske fagens faglige gjennomføring prioriteres og styrkes.

Skolemiljø, trivsel og motivasjon

Vi mener at kunsten bør få en større rolle og plass i skolehverdagen til elevene. Kunstmøter og kunstopplevelser rommer mange av de verdiene opplæringen skal bygge på: bidrar til kritisk tenkning, gir inspirasjon til skaperglede og utforskertrang. Kunsten kan også gi elevene nye perspektiver på det å uttrykke seg, og forstå og forholde seg kritisk til en visuell verden. Elevene lærer å bli bevisste på den kreative prosessen, å dokumentere og reflektere, og får verdifull erfaring med å kunne stå i utfordringer og være åpen for resultatet når de jobber med estetiske læringsprosesser og de praktiske og estetiske fagene. I tillegg finnes det både forskning og gode praksiseksempler på at kunst og kultur i skolen bidrar til bedre skolemiljø, trivsel og motivasjon for elevene.

Vi håper at den kommende Stortingsmeldingen vil gi tydelige og konkrete tiltak for en økt satsning på praktiske og estetiske fag og estetiske læringsprosesser i alle fag.

Oslo 30.6.2023

På vegne av Kunst i Skolen

A handwritten signature in black ink that reads 'Anne Elisabeth Sæter'.

Anne Elisabeth Sæter
Daglig leder av Kunst i Skolen